

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי י"ז סיון תשפ"ג | דף היומי בבלי: גיטין כא | דף הכולל: גיטין כח.
דף היומי בהלכה: מסימן קל"ט סעיף ו' עד סימן ק"מ.
מוסר: שמירת הלשון - 'עוד ידוע' עד 'ידוע מה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. אהבת ה' פרק ו סוף פרק ו

איך שסיימתי להוציא את השאלה מפיי, שמת לי לב שזו שאלה של ה'תוספות'... הבטתי מתוח במרן, ממתין לתגובתו, אך זו בוששה מלהגיע. מרן שקע בהרהורים, והיה נראה שהוא חושב על השאלה. אחרי פרק זמן קצר אמר אחד מהרבנים המשיבים שנכח בשיעור כי זו שאלת התוס'. אך מרן הגיב בצורה מופלאה...

צילום: מרדכי פילר

אחד מצעירי תלמידיו של מרן רבינו ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין זצ"ל, מספר על החוויה המיוחדת

יוחנן וסרמן

מבהיל כיצד מרן זצוק"ל ברום גדלותו ומעלתו ובגילו המופלג מתאמץ ולא מוותר כדי להאזין היטב לשאלתו של בחור צעיר, מה גם שלעיתים לא רחוקות השאלות לא היו מעומק ההבנה כלל... אך למרות זאת מרן זצוק"ל היה מתאמץ להקשיב ולהשיב לשאלה.

"זכורני שבאחד השיעורים שאלתי את מרן זצוק"ל מגמרא לקמן על התוס' שעסקנו בו, ומרן זצוק"ל ענה לי "אני לא יודע מה הגמרא שם אומרת". נאלמתי דום. תראו לי עוד מגיד שיעור בסדר גודל כזה שמסוגל בפשטות לומר לבחור צעיר באמצע שיעור מרובה מאזינים משפט שכזה!

"אך הסיפור לא נגמר בזה. אחרי השיעור פגשתי את תלמידו המסור ונאמן ביתו הרב מאיר אסחייק שליט"א [שהיה יושב בשיעורים יום-יום במסירות רבה ודואג לכל פרט ולכל צרכי מרן והתלמידים], והוא הסביר לי את כוונת מרן, "נראה לך שראש הישיבה לא יודע מה כתוב בגמרא לקמן? לא ולא. ראש הישיבה פשוט סבר שהשאלה לא במקומה, הענין לא קשור לנושא הנידון, ולכן ענה לך כך במקום להביך אותך..."

"והוסיף וסיפר לי מעשה שאירע לפני מספר שנים בשיעור, אז שאל בחור את מרן זצוק"ל שאלה, בלי לשים לב שזו שאלת התוס' בעמוד הבא... התלמידים נעו על מקומם באי נוחות, אך מרן זצוק"ל אמר שלא הבין את השאלה.

בימים האחרונים פגשנו בחור שזכה ללמוד מפיו של מרן רבינו ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין זצ"ל, בתקופה האחרונה, ושאל אותי שאלות רבות בשיעורים. וכך הוא מספר: "הארת הפנים של מרן זצוק"ל, והסבלנות שהיתה לו לכל אחד, היתה משהו בלתי נתפס. מרן זצוק"ל היה בן 99, מוסר שיעורים לנערים בני 16-17, וכל מאן דבעי יכול להקשות בשיעור כרצונו..."

"ניצלתי את הזכות הזו לא מעט פעמים, ובכל פעם מחדש, בסבלנות, היה מאזין לשאלה, ומתרחץ, וגם כשלא הנחתי והתעקשתי והמשכתי והקשתי, תמיד-תמיד ראש הישיבה נשאר בסבלנותו וברוגע, מתרחץ מכאן ומיישב מכאן, עד שהכל-הכל התבהר".

בתוך הדברים מספר התלמיד הצעיר דבר מעניין: "היו בחורים שחיתוך הדיבור שלהם לא היה ברור, ולעיתים גם ניסוח השאלה לא היה מובן, ומה שהשאלה נשאלה דרך הרמקול גם לא תרמה הרבה לצלילות הקול, ולמרות זאת מרן זצוק"ל לא היה מניח לשום שאלה. הוא היה מתאמץ ממש להאזין לשאלה, והיה מבקש לחזור שוב ושוב עד שהיה שומע בבהירות. ואם למרות זאת לא הצליח לשמוע, היה מבקש מאחד מהרבנים המשיבים שליט"א שנכח בשיעור שיחזור על שאלת הבחור. והמחזה היה

מהרבנים המשיבים שנכח בשיעור כי זו שאלת התוס'. כאן מרן לא יכול היה לסמן לו דבר, מחמת שישבתי ממש בקרבתו והייתי קולט זאת...

"אך מרן הגיב בצורה מופלאה..."

"הוא השפיל את עיניו לגמרא הפתוחה לפניו, והחל 'לחפש' את התוס'. כאילו הוא גם כן לא יודע שזו שאלת התוס'... מרן קרא בעיניו על כל דיבורי התוס' שבעמוד, לאחר מכן הפך את הדף ועיין גם שם, וחזר לעמוד הקודם, ושוב דפדף, וכך במשך דקות ארוכות מרן 'עיין' בשאלתי וכל זאת כדי שלא ארגיש לא נעים שלא זכרתי את התוס'..."

"בינו נא זאת!", מסכם התלמיד, "כיצד מרן זצוק"ל התייחס ברגישות מופלאה לכל בחור צעיר ובגאונות של מידות טובות העדיף לבייש את עצמו ולא לגרום אי נעימות לשואל. ולא מדובר בשואל שהוא אחד מגדולי הדורות, אלא בבחור צעיר".

"הבחור שאל שוב, ושוב מרן הגיב כי הוא לא מצליח לתפוס את השאלה. אז התערב אחד מהרבנים המשיבים שנכח בשיעור ופלט כי זו שאלת התוס'..."

"עוד לפני שהספיק לומר את דבריו", כך סיפר לי תלמידו, "ראש הישיבה סימן בידו תנועה מהירה לעבר המשיב, שמשמעה - 'אני יודע'..."

"שמעתי, התפעלתי, ונפרדתי מהרב אסחייק", מספר לנו התלמיד הצעיר. "אחרי תקופה נחלש מרן מעט, ולמשך מספר ימים מסר את השיעור בביתו. מחמת צמצום המקום ישבתי ממש קרוב אליו, ובאמצע השיעור שאלתי אותו שאלה. איך שסיימתי להוציא את השאלה מפי, שמת לי לב שזו שאלה של התוס' באותו מקום... אך את הנעשה אין להשיב. הבטתי מתוח במרן, ממתין לתגובתו, אך זו בוששה מלהגיע. מרן שקע בהרהורים, והיה נראה שהוא חושב על השאלה. אחרי פרק זמן קצר אמר אחד

לא ידעתי את שמו ואת מקום מגוריו. רק את מראהו זכרתי, ובאין אפשרות נדחה הדבר. נדחה ונדחה, ויחד עם זאת נדחה גם השידוך לבתי. הרמתי את ראשי, והנה, מה רואות עיני?! - את דמותו של היהודי שדחפתי לפני שלושים שנה!!!

סיפור מופלא של השגחה פרטית של קפידא שהוסרה ושידוך שהתקדם באופן מיידי, לאחר תפילה נרגשת מעומק הלב

עלינו. נסעתי עמו לחתונה של אחד מבני משפחתי, והשתדלתי למלא את תפקידי נאמנה, לדאוג לרווחתו ולשים לב לכל הנדרש. באותו ערב הרבי היה חלש מאוד. ידעתי שבמשך כל היום כמעט ולא בא אוכל אל פיו. היה לי ברור שחייבים לאפשר לרבי לנוח, והוא אינו יכול לקבל קהל.

הודעתי לציבור שהרבי זקוק למנוחה, ואין כל אפשרות לגשת. רובם ככולם הנהנו באכזבה, אבל יהודי אחד לא היה מסוגל לקבל זאת. למרות הכרזתי הוא ביקש להיכנס, ואני לא אפשרתי לו. איני יודע מה ישב לו על הלב באותו זמן, מן הסתם הוא היה זקוק לישועה דחופה, אולם לא היה לי פנאי לחשוב על כך. הוא לא נבהל מכך שאיני מאפשר, והתאמץ להתקרב עוד יותר. כאן דחפתי אותו בידי ואמרתי: "אל תבוא שוב אף פעם!" היהודי אכן עזב את השטח עד מהרה, ושוב לא ראיתיו.

במשך עשרות השנים שחלפו עלתה מול עיניי דמותו הכאובה של יהודי זה. חשבתי כי היה מהראוי שאבקש ממנו מחילה, אך אין לי כל מושג איך להשיג אותו.

לא ידעתי את שמו ואת מקום מגוריו. רק את מראהו זכרתי, ובאין אפשרות נדחה הדבר. נדחה ונדחה, ויחד עם זאת נדחה גם השידוך לבתי.

הרמתי את ראשי, והנה, מה רואות עיני?! - את דמותו של היהודי שדחפתי לפני שלושים שנה!!!

בתי הגיעה לגיל שמדברים בה נכבדות. הצעות עלו וירדו, אך השנים נקפו והכאב הלך וגבר. בין ההצעות היה בחור מארצות הברית. הם רצו את הבת שלי, אבל אני לא רציתי את השידוך. בהמשך, אחרי שעברה תקופה נוספת, החלטתי כי השידוך הזה דווקא נראה מתאים, אלא שאז היו אלו הם שלא רצו. ראיתי כמה יגעים העניינים, והחלטתי לעשות השתדלות מיוחדת.

נסעתי לארצות הברית ליום ההילולא של הרבי מריבניץ, באסרו חג של סוכות, להתפלל על ציונו הקדוש.

נכנסתי לשם יחד עם בני הצעיר, ואמרתי את כל ספר התהילים בהתעוררות ובהשתפכות הנפש. כאשר סיימתי, ביקשתי מה' שיורה לי את דרכי כדת מה לעשות.

ברגע שסיימתי את תפילתי התקשר השדכן. הוא ביקש את שם בתי ושם אמה. כל כך התרגשתי. הבנתי שהצד השני מעוניין בשידוך, והחלטתי לחזור לציון ושוב לומר תהילים.

נזכרתי שזו היתה דרכו של הרבי בחייו: כאשר שאלוהו על שידוך, הוא היה מבקש את שמות שני המועמדים, את שמות האימהות ואת שמות המשפחה, והחלטתי לעשות כן עתה.

הוצאתי דף נייר ורשמתי קוויטל של שם בתי ושם הבחור, והנחתי על הציון. לפתע כמו משום מקום, צף ועלה במוחי אירוע מלפני שלושים שנה.

באותם ימים שימשתי כגבאי של אדמו"ר מפורסם, זכותו יגן

אותו עומד בתור, כאשר מאחוריו עומד, לא פחות ולא יותר מאשר האבא של הבחור המדובר.

הוא מבחין בי ומאיר לי פנים: "אם אני פוגש אותך כאן, העניין סגור מבחינתי", הוא אומר לי, ומספר שהוא כעת בדרכו להניח על ציונו של הרבי, קוויטל בו רשומים שם בנו ושם בתי. "רק לפני כמה רגעים הנחתי בעצמי קוויטל כזה על הציון", אמרתי לו.

יותר מזה לא היינו צריכים. למחרת באו ילדינו בברית האירוסין, והצלחת נשברה בשעה טובה ומוצלחת. (ניתן לשמוע בקו השגחה פרטית 300-11-30-02 - יום רביעי פרשת וישב תשפ"ג, בוקר, מס' סיפור 31368. למדור הסיפורים הקישו 1 לאחר בחירת השפה)

"אתה מכיר אותי?" שאלתי אותו. הוא נתן בי מבט קל וענה מיד, "כן. היית הגבאי של הרבי". "ואתה זוכר שדחפתי אותך?". "וכי איך אפשר לשכוח איך שביישת אותי בפני כולם?" כאן לא עצרתי ברוחי.

בכיתי ואמרתי לו, "אינך יודע מה אני עובר, איך אני מתקשה עם השידוכים של הבת שלי. אני חושש שזה קשור לקפידא שלך". הוא נבהל, "בגללי אתה סובל", הוא השתתף עמי בצערי ומחל לי מחילה גמורה. יצאתי מהציון, והחלטתי שעוד מעט אכנס שוב לומר תהילים. אינה דומה אמירת תהילים בשעה שקפידא מרחפת מעליך, לתהילים שאחרי מחילה גמורה. חיפשתי בעיני את הבחור הצעיר שלי, וגיליתי

הלכתי ליטול ידיים מתוך הבנה שסלט הירקות הוא מנת הפתיחה כפי שהורגלתי בארה"ב, אבל אחרי הסלט הגיעה כוס קפה, ויחד איתה הגיעו ה'מים אחרונים' והברכון...

הגאון רבי משה אהרן שטרן זצ"ל, משגיח דישיבת קמניץ, על הסתפקות במועט ורדיפת מותרות

אחרונים והברכון...

זאת היתה ארוחה הצהרים גם למחרת, ויומיים לאחר מכן, עוד יום ועוד יום. כל יום אותו הדבר! לחם, סלט ירקות וכוס קפה. שלושת רבעי שנה לא היה שום שינוי בתפריט.

המלגה שקיבלנו אז היתה שש לירות שנלתנו לי מהישיבה, השווי של זה היה כ-18 דולרים, ומזה היינו צריכים להסתדר חודש שלם.

מאוחר יותר, כשקצת השתפר המצב הכלכלי, אמרתי פעם לאשתי שאני לא בורח מן הכבוד (משחק מילים ביידיש של כבוד ו'כבוד') ואם היא תכין לי פעם כבד צלוי אני אשמח.

ומה ענתה לי זוגתי? שהיא מעולם לא טעמה כבד, ואין לה מושג איך מכינים את זה, כי הרי היא יודעת שיש בזה דינים מיוחדים במליחה ומאחר ואף פעם לא יצא לה לראות איך צולים כבד, היא לא יכולה להכין עד שלא אתן לה הדרכה מפורטת.

שמעתי פעם שהגאון רבי דוד פוברסקי (שליט"א) זצ"ל, אוכל כבר שבעים שנה את אותה המנה בכל ארוחת צהרים, תבשיל גריסים.

נו... חסר לו משהו לרבי דוד? הוא אומר שיעורים וכותב ספרים, לא חסר לו כלום.

אדם יכול לחיות עם המינימום ההכרחי. לא צריכים לרדוף אחרי התאוות ולחפש כל הזמן את ההנאה הבאה.

הגאון רבי משה אהרן שטרן זצ"ל, משגיח דישיבת קמניץ, סיפר פעם לתלמידיו כיצד נראו ארוחות הצהרים שלו בתקופה שאחר החתונה, וזאת כדי להמחיש להם עד היכן יכולה הדלות להגיע, כך שלא יתלוננו על מחסור במותרות.

"רבותי אני רוצה לגלות לכם סוד", סיפר המשגיח לתלמידיו הצעירים. "כשאני התחננתי השווער שלי (חמי) היתה לו משפחה של עשרה ילדים, ולא היה לו כסף. 'קעסט' (תקופה שבה החתן סומך על שולחן חמיו) גם לא קיבלתי.

מיד למחרת ה'שבע ברכות', התחלנו לאכול את הארוחות שלנו בביתנו. אבל אני הייתי אמריקאי... לא הייתי 'ירושלמי'.

אני מגיע לארוחת הצהריים, הארוחה המרכזית ביום, בקרב יושבי ארץ ישראל (באמריקה הארוחה המרכזית היא בדרך כלל ארוחת ערב בשרית).

חזרתי הביתה מהישיבה אחרי 'מנחה גדולה', נכנסתי הביתה ועל השולחן היתה מונחת מפה לבנה יפה, כיכר לחם, מלח, בקבוק סודה ושתי צלחות. ובאמצע מונחת קערה גדולה מלאה בסלט ירקות.

הלכתי ליטול ידיים מתוך הבנה שסלט הירקות הוא מנת הפתיחה, ולאחריה יגיע מרק עוף, מיד אחריו המנה המרכזית צלי עוף, ולבסוף הקומפוט, כפי שהורגלתי בארה"ב...

אבל אחרי הסלט הגיעה כוס קפה, ויחד איתה הגיעו המים

הם הזדרזו לגשת לשאול אם שכח משהו. הרכבת עומדת לעזוב את התחנה בעוד מספר דקות! "אינני נוסע" - ענה להם הסבא קצרות. הפליאה היתה גדולה: ברגע האחרון לבטל נסיעה משמעותית כל כך, לאחר שהכל מוכן!?

למה ביטל הסבא מנובהרדוק את הנסיעה ההיסטורית שתכנן לרוסיה, שם היה אמור לשהות במשך שלושה שבועות

אחדות גילו אותו מתקרב אליהם.
הם הזדרזו לגשת לשאול אם שכח משהו. הרכבת עומדת
לעזוב את התחנה בעוד מספר דקות!
"אינני נוסע" - ענה להם הסבא קצרות.
הפליאה היתה גדולה: ברגע האחרון לבטל נסיעה משמעותית
כל כך, לאחר שהכל מוכן! אך הסבא הסביר: "ישבתי וחשבת
למה בעצם אני נוסע.
נזכרתי שלפני זמן מה אמרו לי שבמוסקבה אפשר להשיג
מטריות חזקות שעומדות ברוחות עזות, ואמרתי בליבי, שכאשר
אסע למוסקבה, אוכל לקנות מטריה טובה שכאן אי אפשר להשיג.
אם כן, יתכן שכל מה שממריץ אותי כעת לנסוע למוסקבה
זו המטריה!"... המשיך הסבא: "היתכן שבשביל מטריה אני קם
ועוזב את הישיבה ואת התלמידים שרוצים לשמוע את שיחות
החיזוק שלי?
האם יעלה על הדעת שאהרוס תלמידים בשביל מטריה?
חזרתי ב".

הנני מבטל את הנסיעה וחוזר לישיבה!"
לנו, השומעים מן הצד, נשמעים הדברים מופרכים, אך הסבא
מנובהרדוק היה מחטט בנפשו, חוקר ודן את עצמו, ומצליח לרדת
לדקויות שאנחנו לא היינו מעלים על דעתנו!
(ה'אור לחיים' מאת הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א - קדושים תשפ"ג)

הסבא מנובהרדוק, רבי יוסף יוזל הלוי הורוביץ זצ"ל, הקים
עשרות ישיבות בכל רחבי רוסיה. בתחילה היתה לו רק ישיבה
אחת, אך בהמשך נסע למקומות רבים, ובכל מקום היה מברר דבר
המסור לליבו של אדם אם יש ישיבה או אין, ובמידה ואין - היה
שולח שלושה תלמידי חכמים מתלמידיו, שיקימו שם ישיבה.
כך הוקמו עשרות ישיבות קדושות תחת הכוונתו, וכל ישיבה
כזו היתה מקור אור עבור נערים צעירים שדבקו בדרך ה'. משלושה
תלמידים נעשו לו בכל מקום עשרות ומאות תלמידים...
כל זאת עד שעלה הכורת מגרמניה הארורה והשמיד את הכל,
כשרק חלק קטן מהתלמידים הרבים זכו להינצל.
באחד הימים התכונן הסבא לנסיעה למוסקבה, בכוונה לשהות
שם במשך שלושה שבועות. מדובר היה בנסיעה בת שבע עשרה
שעות ברכבת!
שבע עשרה שעות שבהן היה עליו להיטלטל עם מזודותיו
בדרכים!
אך הכל היה שוה עבור המטרה - לדבר עם השלטונות שנהגו
להציק לישיבות שהקים, ולהערים בפניהן קשיים.
הוא סבר שיועיל שהוא עצמו ילך וידבר שם. ביום המיועד נטל
את מזודותיו ונפרד מבני משפחתו. עלה למרכבה שתקח אותו
לעבר תחנת הרכבת, ובלווי של כמה תלמידים נכנס לרציף הרכבת
למוסקבה. תלמידיו נפרדו ממנו, ופנו ללכת, אלא שכעבור דקות

"אט אט החל לחוש את הדחק. הפרנסה הלכה ונעשתה מצומצמת, עד שהגיע מצב בו לא היה לו כסף למחייתו. אותו בוקר, צעד החסיד לבית המדרש בדרונו לתפילה ולפתע נקרה בדרונו הפריץ בכבודו ובעצמו..."

מעשה נפלא, עם סוף מפתיע, אותו סיפר הרה"ק מרוז'ין זצ"ל, לחסידיו בעת ששוחח
עמם על הצורך להיזהר שלא לדבר דיבורים מיותרים לפני התפילה

"מעשה בחסיד שהקפיד מאוד שלא לדבר דברי חולין קודם
התפילה. לפרנסתו עבד כסוחר. פעם בשנה היה נוסע ליריד, שם
רכש את הסחורה אותה היה מוכר במהלך כל השנה בעירתו ומזה

הרה"ק מרוז'ין שוחח פעם עם חסידיו אודות הזהירות שלא
לדבר דיבורים מיותרים קודם התפילה, ובתוך דבריו סיפר את
הסיפור הבא:

התפרנס ברווח. שנה אחת, הביא הסוחר את סחורתו מהיריד, אך לא הצליח במכירה ולא מצא קונה למרכולתו.

"אט אט החל לחוש את הדחק. הפרנסה הלכה ונעשתה מצומצמת, עד שהגיע מצב בו לא היה לו כסף למחייתו. אותו בוקר, צעד החסיד לבית המדרש בדרכו לתפילה ולפתע נקרה בדרכו הפריץ בכבודו ובעצמו.

"הפריץ ניגש אליו ולהפתעתו הרבה הודיע לו כי הוא מעוניין לרכוש ממנו את כל הסחורה שמחכה אצלו לקונה. החסיד הסביר לפריץ כי הוא בדרך לתפילה, ולא יוכל לשוחח בנושא זה לפני שיתפלל".

האדמו"ר מרוז'ין עצר במפתיע את סיפורו.

לאחר מכן פנה לחסידים ואמר: "בוודאי רוצים אתם לדעת כיצד הסתיים הסיפור. כולכם מצפים לשמוע את הסוף הפלאי - כיצד לא ניזוק החסיד בזכות עמידתו האיתנה על הקבלה החשובה שקיבל על עצמו לנהוג בה תמיד. אבל אני אומר לכם,

שכאן הוא סוף הסיפור!

"מדובר בחסיד פשוט עם אמונה תמימה שהיה מוכן להפסיד את העסקה המשתלמת, אפילו שהיה במצב כלכלי קשה שכזה, כדי לעמוד בקבלה שקיבל על עצמו שלא לדבר בענייני מסחר לפני התפילה. בדיוק כאן זה סופו של הסיפור!". (נר ישראל ח"ג, ערך תפלה).

זהו המבט הנכון דרכו צריך יהודי להסתכל על העולם. עלינו לעשות את רצון השם מבלי לנהל חשבונות האם זה משתלם לנו ומבלי לפחד שמא ניזוק בגלל שעשינו את רצוננו.

אדם החזק עם ההחלטה שלו לעשות בלב שלם את מה שהתורה מבקשת, ומוכן לכל תרחיש, אפילו של הפסד, יכול להתחזק ולהאמין ב'סוד' אותו מגלה לנו הקב"ה "אין אדם שומע לי ומפסיד" - בעולם הזה ובעולם הבא!

(פורסם ב'דעה', על פי גליון מאמר התחזקות שמירת עינים, ע"פ קונטרס "אין אדם שומע לי ומפסיד", נדפס בסוף ספר ממונם של ישראל)

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדרך היומית

כיצד הכריע מרן הגראי"ל שטיינמן על כשרות מקווה טהרה בחו"ל?

גיטין דף כא

מחובר לקרקע

מי ערב לך שאדם בלתי מוסמך לא יתפתה להקים בעצמו את המקוה, צעד שעלול להוביל למכשולות מדאורייתא. מאידך אתה יודע בוודאות על מקומות שכרגע אין בהם כלל מקוה והפיתוח הזה יכול להוות קרש הצלה גדול שיציל יהודים מכריתות רח"ל. מי יכול ליטול על כתפיו הכרעה נוראה וגורלית שכזו?

כאשר הוצגה השאלה בפני הגראי"ל התבטא שזו שאלה קשה מאוד, ובמשך זמן ארוך מאוד דן בה מכל צדדיה בשיקול דעת נוקב, לבסוף הכריע שאי אפשר להתיר זאת.

אך מה לגבי כל המקומות שפיתוח זה יכול להצילם? נענה רבנו ואמר: מצינו שחז"ל פוסלים מים שאובים לטבילה, ודעת הרבה ראשונים והפוסקים שזהו רק מדרבנן. ואיך פסלו זאת חז"ל והרי ברור שמקוה ממים שאובים הוא מצוי ונגיש בלא השוואה למי גשמים, והיה ניתן להציל הרבה חייבי כריתות רח"ל, ובכל זאת חז"ל פסלו. אכן דעת לנבון נקל, אין הכוונה ללמוד מגזרת חז"ל כי אם בבחינת מראה מקום, שהאפשרות להציל יהודים איננה השיקול המכריע היחיד.

(מוסף שבת קודש ית"נ פר' חוקת תשע"ה)

פעם אחת הגיעה שאלה מטהרת המשפחה על המצאה של מקוה העשוי מפלסטיק [שהוא מחובר לקרקע] שניתן להקים בזמן קצר לאין ערוך ממקוה רגיל. כאשר שומעים על הצעה כזו בארץ ישראל ניתן לבטלה בקלות ולא להתייחס אליה, אך במקומות רבים בעולם יכול המקוה הזה לחולל מהפכה מבורכת. מדובר במקומות שאם יוקם בהם מקוה מפלסטיק יהיה לתושבים מקוה ואם לאו לא יהיה להם מקוה בתקופה הקרובה ושמה אף יוותרו בלא מקוה רח"ל. הפיתוח הגיע לפתחו של אחד מגדולי תלמידי החכמים שבדור, בקי עצום ומופלא בתורת מקואות, שאמר שלפני הכל יש להניח השאלה לפני מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל שיכריע אם להזדקק לדבר אם לאו? והאם יש בכך פרצה אם לאו?

לא ניכנס כאן לכל הפרטים שהתעוררו, אך הנה דוגמה לפירצה אפשרית במיזם החדש: גם הרבנים שבדקו את המקוה ציינו שחובה להקימו אך ורק בפיקוח הדוק של רב מוסמך ובקי, וכאן נשאלת השאלה אם המקוה מגיע מוכן מראש יחסית,

מי שאמר 'בָּרְכוּ' בלחש - האם צריך לשוב ולאומר?

ולא יאמר בָּרְכוּ, ויש אומרים שיאמר "למדני חוקיך", ויש ויאמר בָּרְכוּ; ואם נזכר לאחר שאמר "ברוך אתה ה'" בסיום הברכה - ישלים את הברכה ולא יאמר בָּרְכוּ.

[שו"ע קלט, ו, משנ"ב כג-כה, וביה"ל ד"ה והברכות; בו"מ דרשו, 23]

העולה לתורה צריך לומר 'בָּרְכוּ' בקול רם, ואם אמרו בלחש ולא שמעוהו תשעה אנשים לכל הפחות, עליו לשוב ולאומר. וכן את הברכות יש לומר בקול רם באופן שישמעוהו כל הציבור, אך בדיעבד אין לשוב ולברך אף אם לא שמעוהו כלל. ואם שכח לומר בָּרְכוּ, וכבר אמר "ברוך אתה ה'" - יש אומרים שישלים את הברכה

נכנסת לבית הכנסת לפני ברכת התורה וקראו לך לעלות לתורה - כיצד תנהג?

הסדר שתיקנו חכמים. ובדיעבד, יברך את יתר ברכות התורה (ללא ברכת 'אשר בחר בנו') לאחר העלייה לתורה, ויאמר את הפסוקים ושאר האמירות שנהוג לומר לאחר ברכות התורה.

[שו"ע קלט, ט, ומשנ"ב לב; בו"מ דרשו, 28]

מי שקראוהו לעלות לתורה ועדיין לא בָּרַךְ ברכות התורה - יתחיל לברך את ברכות התורה בדרכו אל ספר התורה, ויאמר עד "המלמד תורה לעמו ישראל", ואז יעלה ויברך 'אשר בחר בנו'; וזאת הן משום שצריך לברך לפני קריאת התורה את ברכת המצוה של תלמוד תורה, והן משום שצריך לברך את ברכות התורה כפי

מדוע יש שנוהגים לומר לעולה לתורה "חֲזַק"?

ויש שנוהגים לנשק את ספר התורה לאחר ברכת 'אשר נתן לנו'. ויש שנוהגים לומר לעולה לתורה הסיום העלייה: "חֲזַק", על שם הכתוב: "לא ימוש ספר התורה הזה מפיך... חזק ואמץ".

[שו"ע קלט, יא, ומשנ"ב לה; בו"מ דרשו, 30-31]

בשעת העלייה לתורה - הן בברכות והן בקריאה - יש להחזיק בעמודי ספר התורה. ויש שנוהגים להחזיק ביריעות ספר התורה, וחוצצים בין ידיהם ליריעות בטלית או דבר אחר, משום שאין לנגוע בהן ישירות. ויש המחמירים שלא לנגוע ישירות אף בעמודי הספר, אך במקום שלא נהגו כן, אין להחמיר בכך בגלוי.

לשמוע ולחשמוע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

* בשעת הברכה שלפני הקריאה, יש שמסבים את פניהם לשמאל ומברכים; יש שעוצמים עיניהם, ויש שסוגרים או מכסים את ספר התורה.
* בסיום הקריאה יש לסגור את ספר התורה, ואז יברך העולה; ויש להותירו סגור עד שיעלה העולה הבא. ומנהג בני ספרד שלא לסגור את הספר אלא לכסותו.
* העולה לתורה מברך 'אשר בחר בנו' לפני הקריאה, ו'אשר נתן לנו' לאחריה. ואם טעה לפני הקריאה וברך 'אשר נתן לנו' - יברך לאחר הקריאה 'אשר בחר בנו'.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

השומע קדיש ממנין אחד וקדושה ממנין אחר - למה יענה?

לקדושה. ג. 'ברכו' ו'מודים דרבנן', ויש שצייד שמודים קודם לברכו, אך אם כורע עם הציבור בשעה שאומרים מודים - ברכו קודם. ד. אמן של ברכות 'האל הקדוש' ו'שומע תפילה', והם קודמים לאמן על ברכות אחרות. וכל הדברים הללו קודמים לתפילה בציבור (לפחות) כשאינו מתחיל יחד עם הציבור.
[ביה"ל קט, א, ד"ה לקדושה; בו"מ דרשו, 12]

מי שהזדמן לו לענות לדברים שבקדושה משני מנינים, או שאינו יכול להמתין עד שיענה לכל הדברים שבקדושה הנ"ל בשל החשש שמא יחלוף זמן תפילה, ועליו להתפלל תפילת שמונה עשרה בעת אמירת חלק מהם, וכל כיוצא בזה - סדר הקדימה הוא כך: א. קדיש, דהיינו 'אמן יהא שמיה רבה'. ב. 'קדושה'; ואם הקדושה היא במנין בו הוא מתפלל, היא קודמת לקדיש, וכן אם כבר שמע קדיש - יענה

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il